

IP AKKE Borderland Europe -hankkeen tarkoitus ja tehtävät tiivistetysti

Hankkeen Linkitys Itäisen Suomen ohjelmaan

Hanke toteuttaa Itäisen Suomen ohjelmassa Turvallisuus, huoltovarmuus ja omavaraisuus -tavoitetta / teemaa. AKKE-kehittämishankkeiden toteutuksessa kyseisen teeman tavoitteeksi on kirjattu kokonaisturvallisuuden, huoltovarmuuden ja varautumisen verkostojen ja ekosysteemien sekä olemassa olevan osaamisen vahvistaminen Itäisessä Suomessa.

EU-tasoinen resilienssi-, turvallisuus- ja dual-use innovaatioekosysteemi Suomeen

Hankkeen tavoitteena on rakentaa Itäiseen Suomeen EU-tasoinen resilienssi-, turvallisuus- ja dual-use -innovaatioekosysteemi, joka vahvistaa alueen kilpailukykyä, huoltovarmuutta ja kriisinkestävyyttä. Hanke kytkeytyy tiiviisti Borderland Europe Living Lab -viitekehikseen ja tukee Itäisen Suomen asemoitumista kansainvälisesti merkittävänä innovaatio- ja testausympäristönä.

Hanke edistää alueellista elinvoimaa synnyttämällä uutta yritystoimintaa, investointeja ja vientimahdollisuuksia erityisesti turvallisuus- ja puolustussektorin rajapinnassa (dual-use). Samalla se rakentaa siltoja yritysten, tutkimusorganisaatioiden sekä kansallisten ja kansainvälisten turvallisuustoimijoiden, kuten Naton innovaatioyhteistyön, Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen, välille.

Keskeisinä tuloksina hankkeessa syntyy uusia innovaatio- ja testausympäristöjä (ns. NIR-alueita) osaksi Borderland Europe -kokonaisuutta. Lisäksi hankkeen kautta mahdollistetaan itäsuomalaisten yritysten pääsy kansainvälisiin innovaatio-ohjelmiin ja pilotteihin sekä lisätään yritysten osallistumista puolustus- ja turvallisuussektorin kehityshankkeisiin. Tavoitteena on konkreettisesti kasvattaa alueelle suuntautuvia investointeja, vauhdittaa vientiä ja avata uusia markkinoita.

Yrityksillä on haaste päästä kiinni puolustussektoriin

IP AKKE -ohjelmassa ratkaistaan keskeinen rakenteellinen pullonkaula puolustus- ja kaksikäyttöteknologian kehittämisessä: yritysten nykytilan ja puolustusvoimien tai puolustusteollisuuden vaatimustason välinen merkittävä kuilu. Tällä hetkellä monilla yrityksillä on potentiaalisia dual use -ratkaisuja, mutta niiltä puuttuvat pääsy testausympäristöihin, kontaktit keskeisiin toimijoihin sekä käytännön polut, joilla tuotteet voidaan validoida ja kaupallistaa myös puolustussektorilla.

Hankkeen ratkoma ydinongelma on siis markkina-alueen pääsyn este: yritykset eivät pääse riittävän varhaisessa vaiheessa testaamaan, kehittämään ja demonstroimaan ratkaisujaan autenttisissa käyttöympäristöissä, eivätkä kohtaa tehokkaasti puolustusalan veturiyrityksiä tai loppukäyttäjiä. Tämä hidastaa innovaatioiden käyttöönottoa, heikentää kansallista kilpailukykyä ja estää merkittävän rahoituspotentiaalin (esim. ReArm) hyödyntämistä.

Tällä hankkeella tähän vastataan rakentamalla systemaattinen toimintamalli ja tukialueisiin perustuva innovaatioekosysteemi, joka yhdistää yritykset, TKI-toimijat ja puolustusalan toimijat. Keskeisiä ratkaisuja ovat matalan kynnyksen testaus- ja demonstraatioympäristöt harjoitusalueiden läheisyydessä, koordinoitu pääsy puolustusverkostoihin sekä yritysten kehityspolkujen nopeuttaminen ideasta validointiin ja markkinoille. Samalla luodaan edellytykset luottamukselliselle tuotekehitykselle (IPR-suojaus, suljetut tilat) sekä mahdollistetaan yritysten kytkeytyminen osaksi kansainvälisiä arvoketjuja.

Itä-Suomen IP AKKE -hakemuksen näkökulmasta hanke kuroo umpeen kriittistä kuilua alueen yritysten osaamisen ja puolustus- ja turvallisuusmarkkinoiden vaatimusten välillä. Ilman koordinoitua toimintamallia ja alueellista infrastruktuuria yritykset eivät kykene hyödyntämään kasvavaa rahoitusta ja markkinakysyntää. Hanke toimii katalyyttinä, joka aktivoi yrityksiä, rakentaa pysyviä yhteistyörakenteita ja vahvistaa Itä-Suomen roolia osana kansallista ja eurooppalaista puolustus- ja kaksikäyttöteknologian ekosysteemiä.

Hankkeen työpaketit

Yhteishanketta toteutetaan viidessä työpaketissa, joille jokaiselle on sovittu päävastuullinen maakunta / osatoteuttajaorganisaatio. Jokainen maakunta / osatoteuttaja osallistuu eri työpakettien toteuttamiseen omien intressien mukaisesti.

Työpaketti	Toimenpiteet	Koordinoiva tah
TP 1 Projektihallinto ja koordinaatio	Toimenpide 1: Hankkeen johtaminen Toimenpide 2: Ohjausryhmätyöskentely Toimenpide 3: Seuranta ja raportointi Toimenpide 4: Vaikuttavuuden arviointi Toimenpide 5: Viestintä ja tulosten levittäminen	Business Joensuu
TP 2 Ekosysteemien kehittäminen ja integraatio	Toimenpide 1: Itä-Suomen alueellisten turvallisuusekosysteemien kuvaaminen Toimenpide 2: Itä-Suomen alueellisten ekosysteemien integroituminen kansallisiin ja kansainvälisiin ekosysteemeihin Toimenpide 3: Huoltovarmuuden ja riskiarviointimallien kehittäminen Toimenpide 4: Itä-Suomen turvallisuuden innovaatiopolkujen kuvaaminen ja testi-alustojen integrointi Toimenpide 5: Uusien ekosysteemien rakentaminen	Kuopion kaupunki
TP 3 Liiketoiminta ja kaupallistaminen	Toimenpide 1: Dual-use yritysten aktivointi puolustus- ja turvallisuus sektorille Toimenpide 2: Yritysten osaamisen kehittäminen Toimenpide 3: Yritysten vienti ja kansainvälistyminen	Mikkelin kaupungin kehitysyritys Miksei Oy
TP 4 Logistiikka ja huoltovarmuus: Logistiikan Vuoksi FLAGSHIP	Toimenpide 1: Satamaverkoston ja -infrastruktuurin kehittäminen ja investointien edistäminen Toimenpide 2: Vuoksen vesistöalueen integroiminen merisatamiin Toimenpide 3: Laivakaluston uudistaminen	Lappeenrannan kaupunki

	Toimenpide 4: Varautumismallin laatiminen kuljetuslogistiikan toimintavarmuuden turvaamiseksi ja vesistöjen ylitysten varmistamiseksi myös poikkeusolosuhteissa Toimenpide 5: Sisävesikuljetusten volyymien lisäys ja merkityksen vahvistaminen osana valtakunnallista kokonaisliikennejärjestelmää	
TP 5 Testaus- infrastruktuuri ja validointi	Toimenpide 1: Testialustojen käyttöönotto Toimenpide 2: Testaustapahtumien järjestäminen Toimenpide 3: Data ja validointi Toimenpide 4: Skaalaus ja kansainvälistyminen	Business Joensuu

Kuinka hanke tukee yritysten integroitumista NATO-kontekstiin

Käytännössä Itä- ja Pohjois-Suomen hankkeet rakentavat hajautetun mutta koordinoitun innovaatio- ja testausverkoston, jossa alueelliset vahvuudet (harjoitusalueet, testausfasilitetit, TKI-osaaminen ja yritysklusterit) kytketään yhdeksi operatiiviseksi kokonaisuudeksi. Tämä verkosto toimii Nato Innovation Range (NIR) -rakenteen alueellisena toteutuskerroksena: se tuottaa jatkuvasti kypsiä käyttötapauksia, pilotoituja ratkaisuja ja yrityksiä NIR:n TEVV (test, evaluation, validation and verification eli testaus, arviointi, validointi ja varmennus) - ja kokeilutoimintaan sekä tukee niiden etenemistä kohti NATO Innovation Badge -validointia ja operatiivista käyttöönottoa. Yhtenäiset prosessit, yhteinen koordinaatio ja jaettu infrastruktuurin kehittäminen varmistavat skaalautuvuuden, resurssien tehokkaan käytön ja sen, että Suomi kykenee hyödyntämään täysimääräisesti NIR-kokonaisuuden tarjoamat mahdollisuudet kansallisella ja kansainvälisellä tasolla.

Itä- ja Pohjois-Suomen IP AKKE -hankkeet siis muodostavat yhdessä kansallisesti merkittävän, toisiaan täydentävän kokonaisuuden, joka yhtenäistää yritysten kehityspolut, testausvalmiudet ja yhteistyömallit osaksi Suomen Nato Innovation Range (NIR) -ekosysteemiä. Yhteinen lähtökohta on sama: kuroa umpeen yritysten nykytilan ja puolustus- ja turvallisuusmarkkinoiden vaatimusten välinen kuilu.